FUNDACIÓ INSTITUT DE REINSERCIÓ SOCIAL (IRES)

Àmbit geogràfic: Comarcal
Seu Social: Barcelona
Forma jurídica: Fundació

- **267 persones treballadores**
- **180 persones voluntàries**
- **13 persones sòcies**

NOMBRE DE PERSONES ATESES EN ELS SERVEIS A LES PERSONES:

- 9417 a serveis a la infància i la joventut
- 52 a serveis a la gent gran
- 4.854 a serveis específics vinculats a l'àmbit de l'execució penal
- 806 a serveis a d'altres col·lectius en situació d'exclusió social
- 81 a serveis de cohesió i dinamització social
- 5.126 dones víctimes violències; accions formatives (adults)

www.fundacioires.org

Breu història de l'organització

Constituït l'any 1969, l'Institut de Reinserció Social (IRES) és actualment una fundació del tercer sector social amb una sòlida trajectòria en l'atenció integral a famílies en situació de vulnerabilitat.

L'entitat desenvolupa la seva acció a través d'ecosistemes de programes socials interconnectats, desplegats en diferents territoris, que permeten donar respostes coordinades a situacions complexes des d'una mirada integral.

Aquest model es fonamenta en el reconeixement de la vulnerabilitat com una condició inherent a la vida i, alhora, com una oportunitat de transformació. La Fundació impulsa el concepte de Vulner(H)abilitat, entès com l'habilitat de les persones per afrontar i superar situacions adverses, situant-les al centre i potenciant les seves capacitats.

Al llarg de la seva trajectòria, IRES ha estat pionera en àmbits com la justícia, l'atenció social als jutjats, la intervenció socioeducativa en medi obert i la intervenció davant les violències masclistes, amb metodologies innovadores orientades a l'abordatge de les situacions generadores de risc social i/o vulnerabilitat.

Aquest enfocament es tradueix en millores en l'autonomia, la reducció de situacions de risc i la consolidació de trajectòries vitals més estables. En el darrer any la Fundació IRES hem ates un total de 20.336 persones.

Missió

Contribuir a la millora de vida de les persones i famílies, transformant situacions de vulnerabilitat en oportunitats de canvi, a través d´un acompanyament personalitzat, socioeducatiu, i psicològic que promogui el seu procés de recuperació, creixement, i empoderament. Des de la Fundació IRES estem compromeses amb la transformació social, impulsant el treball comunitari, la innovació i la incidència.

Descripció de l'activitat

La Fundació IRES gestiona una àmplia cartera de serveis i equipaments que abasten diferents nivells d'intervenció: recursos residencials, serveis preventius, d'atenció comunitària, de capacitació i orientació sociolaboral, així com iniciatives de dinamització i participació social.

Paral·lelament, desenvolupa serveis d'alt nivell d'especialització, adaptats a les necessitats dels col·lectius atesos i als encàrrecs institucionals. Destaquen els programes d'acompanyament a víctimes de violències masclistes, l'atenció a homes agressors, el

servei d'atenció en crisi, la intervenció en situacions de conflicte derivades de diverses formes de violència i la gestió del Lot 1 del programa de Mesures Penals Alternatives.

La metodologia de treball es basa en un enfocament preventiu i integral, que actua al llarg de tot el procés d'intervenció, amb mesura de l'impacte. Un ecosistema de projectes i serveis que facilita itineraris flexibles i adaptats a cada situació.

Aquest model posa les persones al centre, promovent el seu paper actiu en els processos d'emancipació, recuperació i inclusió social.

DESCRIPCIÓ DE LA INICIATIVA PROPOSADA

EL PODER DE LA VULNERHABILITAT

Breu descripció

El poder de la Vulner(H)abilitat és un programa d'intervenció socioeducativa i terapèutica adreçat a persones i famílies en situació de vulnerabilitat del districte de Sant Martí (Barcelona), que té com a objectiu millorar la seva qualitat de vida mitjançant un abordatge integral, personalitzat i orientat a l'impacte.

El projecte es fonamenta en el concepte de Vulner(H)abilitat, que transforma la mirada tradicional sobre la vulnerabilitat per situar-la com a motor de canvi: una oportunitat per identificar, activar i enfortir les capacitats de les persones, promovent processos reals d'empoderament i autonomia.

La intervenció es desplega a través d'un model integral i multidimensional que actua simultàniament sobre les diferents dimensions de la vida (emocional, familiar, material, relacional, formativa i de salut), combinant accions individuals, grupals i comunitàries. Aquest enfocament permet generar itineraris flexibles i adaptats, evitant la fragmentació de les intervencions i reduint la cronificació de les situacions de vulnerabilitat.

Com a element innovador, el projecte incorpora la realitat immersiva com a eina terapèutica per a la gestió emocional i el benestar psicològic, reforçant competències personals clau en contextos d'alta complexitat.

Amb una previsió anual d'atenció a més de 600 persones, el programa ja evidencia resultats rellevants: el 80% de les persones ateses milloren en més de dues dimensions de la seva situació de vulnerabilitat, contribuint a trajectòries vitals més estables, autònomes i connectades amb la comunitat, fet que permet lluitar contra la soledat no desitjada. Alhora, incorpora activitats obertes a la comunitat fet que l'enriqueix i promou la generació de xarxes de suport.

Aportació de valor de la iniciativa

El projecte El poder de la Vulner(H)abilitat aporta un model innovador d'intervenció integral que supera els enfocaments fragmentats tradicionals, abordant simultàniament les múltiples dimensions de la vulnerabilitat des d'una perspectiva sistèmica i centrada en la persona i la seva unitat familiar.

La seva principal aportació és la transformació del concepte de vulnerabilitat en palanca de canvi, promovent l'activació de capacitats i l'empoderament real de les persones, evitant processos de cronificació i dependència dels serveis.

El projecte incorpora la innovació amb eines pròpies de mesura d'impacte, com l'Índex de Vulnerabilitat, que permet avaluar els canvis assolits (pre i post intervenció), i la realitat immersiva aplicada a la intervenció emocional.

Aquest enfocament genera resultats contrastats, amb un 80% de millora en més de dues dimensions, i esdevé un model replicable i escalable a altres territoris on estem intervenint.

Necessitat a la que respon

El projecte respon a l'augment de situacions de multivulnerabilitat que afecten especialment famílies, dones, infants i joves dels barris de La Verneda- La Pau i El Besòs- El Maresme, al districte de Sant Martí. En aquests territoris conflueixen factors com la precarietat econòmica, la inestabilitat residencial, la manca de xarxes de suport, les dificultats d'accés al mercat laboral i l'increment dels problemes de salut emocional i mental.

Segons dades d'IDESCAT (2024), la taxa de risc de pobresa o exclusió social (AROPE) entre els menors de 16 anys a Catalunya se situa en el 34,8%, evidenciant l'impacte estructural de la pobresa en la infància i l'adolescència. Aquesta realitat afecta directament les trajectòries vitals d'infants i joves, incrementant situacions d'angoixa, aïllament i dificultats educatives.

El projecte preveu atendre més de 600 persones, principalment dones en situació o risc d'exclusió social, famílies amb infants i adolescents, joves en risc d'exclusió i persones migrants en situació de vulnerabilitat. Del total de participants, 420 són dones i més de 300 persones tenen entre 31 i 65 anys, evidenciant la feminització de la pobresa i l'impacte de les càrregues familiars i laborals en les situacions de vulnerabilitat.

El projecte incorpora una mirada preventiva i comunitària orientada a reduir situacions de soledat no desitjada, reforçar les capacitats personals i afavorir trajectòries vitals més estables, autònomes i socialment integrades.

Principals objectius assolits

El projecte ha consolidat un model d'intervenció integral orientat a millorar la situació de vulnerabilitat de persones i famílies del districte de Sant Martí, incidint de manera simultània en les dimensions emocionals, familiars, socials i laborals.

Entre els principals objectius assolits destaca la millora de la salut emocional i del benestar psicològic de les persones participants, reforçant les seves capacitats d'autocura, autoestima i gestió emocional, especialment en contextos marcats per l'estrès, la soledat no desitjada i les situacions de violència o precarietat sostinguda.

També ha contribuït a l'enfortiment dels vincles familiars i de les competències parentals, promovent relacions més saludables, una millor organització familiar i una major estabilitat emocional dels infants i adolescents.

En l'àmbit comunitari, s'ha afavorit la participació activa dels i les participants en espais grupals i comunitaris, ampliant les xarxes de suport i reforçant el sentiment de pertinença al territori. Alhora, incorpora una xarxa d'empresa i de voluntaris/es que donen suport amb accions col·laboratives d'assessorament i formació.

S'han potenciat itineraris formatius i d'orientació sociolaboral per millorar l'ocupabilitat i l'autonomia personal, especialment de dones i joves en situació de risc d'exclusió social.

Finalment, el projecte ha consolidat una eina innovadora de mesura d'impacte, com és l'Índex de Vulnerabilitat i properament d'intervenció amb la realitat immersiva.

Principals resultats obtinguts

El projecte ha atès directament 610 persones en situació de vulnerabilitat social, principalment dones, infants, adolescents i joves del districte de Sant Martí. Del total de participants, 420 han estat dones, moltes d'elles caps de famílies monoparentals, amb càrregues de cures elevades, situacions de precarietat econòmica i xarxes de suport limitades.

Els resultats obtinguts mostren una millora significativa en les dimensions treballades: el 80% de les persones participants han millorat en més de dues dimensions de vulnerabilitat, especialment en els àmbits emocional, familiar, relacional i comunitari.

En l'àmbit emocional i relacional, el 70% de les persones participants han millorat la seva salut emocional i les seves relacions socials i familiars, mentre que el 70% han reduït sentiments de soledat i aïllament social. Paral·lelament, el 80% de les famílies han millorat la qualitat de la relació amb els seus fills i filles i el funcionament familiar.

En relació amb la inclusió sociolaboral, el 70% de les persones participants han millorat les seves competències formatives i laborals, mentre que el 60% han iniciat processos de selecció laboral. En el cas dels joves, el 70% han ampliat la seva xarxa de suport i participació comunitària.

A nivell qualitatiu, destaca l'increment de l'autonomia personal, l'empoderament i la consolidació de xarxes de suport comunitari, reforçant trajectòries vitals més estables i socialment integrades.

Abast de l'experiència

El projecte es desenvolupa als barris de La Verneda-La Pau i El Besòs-El Maresme, territoris amb elevades situacions de vulnerabilitat social, precarietat econòmica, inestabilitat residencial i debilitament de les xarxes de suport comunitari, que afecten especialment dones amb càrregues de cures, infants i adolescents. El programa combina intervencions individuals, grupals i comunitàries orientades a reforçar les capacitats personals, relacionals i comunitàries de les persones participants.

L'abast del projecte va més enllà de l'atenció directa, promovent el treball en xarxa amb serveis socials, centres educatius, recursos de salut mental i entitats del territori per generar respostes coordinades, reduir l'aïllament i afavorir l'arrelament comunitari.

El model és flexible, adaptable i transferible a altres territoris. L'Índex de Vulnerabilitat facilita la sistematització dels resultats i la replicabilitat del projecte, reforçada per la trajectòria i experiència de la Fundació IRES.

Persones implicades en l'experiència:

Treballadores: 10
Membres equips directius: 4
Sòcies: 13
Ateses: 610
Voluntàries: 10

Principals factors clau d'èxit

Un dels principals factors d'èxit del projecte és el seu model d'intervenció integral i multidimensional, que permet abordar de manera simultània les diferents situacions de vulnerabilitat que afecten als i les participants. Aquest enfocament evita intervencions fragmentades i facilita itineraris personalitzats i adaptats a les necessitats específiques de cada situació.

La coordinació entre professionals i recursos permet reduir la sobreexposició de les famílies, infants, adolescents i joves als circuits d'atenció social, evitant la duplicació d'intervencions i contribuint a prevenir processos de revictimització associats a la reiteració de relats i experiències traumàtiques.

El projecte es basa en el concepte de Vulner(H)abilitat, que situa les persones al centre dels seus processos de canvi, promovent l'activació de capacitats, l'empoderament i l'autonomia personal. Aquesta participació activa es concreta des de la identificació de les seves vulnerabilitats i potencialitats, fins al disseny compartit del seu pla de treball i la valoració dels resultats assolits, afavorint una major implicació i sostenibilitat dels processos de millora.

Un altre factor és el treball en xarxa amb serveis, centres, recursos, entitats socials i agents comunitaris del territori. Finalment, la trajectòria i experiència de l'entitat, així com l'equip interdisciplinari especialitzat, han estat elements determinants per consolidar un model amb capacitat de replicabilitat i creixement.

Dificultats i reptes superats

Un dels principals reptes del projecte ha estat donar resposta a situacions de multivulnerabilitat d'elevada complexitat, marcades per problemàtiques econòmiques, emocionals, relacionals i de salut mental, sovint agreujades per la manca de xarxes de suport i per trajectòries prolongades de precarietat.

Moltes de les famílies ateses es troben afectades per situacions d'itinerància habitacional, inestabilitat residencial i dificultats per mantenir unes condicions de vida dignes.

Paral·lelament, l'increment del cost de la vida i dels preus de l'alimentació ha incrementat les situacions d'angoixa i inseguretat material.

El projecte també ha hagut d'afrontar dificultats vinculades a la desvinculació social i comunitària, especialment en casos de soledat no desitjada, aïllament relacional i desconfiança envers els recursos socials. La generació de vincles de confiança i la implicació sostinguda de les persones participants ha requerit metodologies flexibles, proximitat i una elevada capacitat d'adaptació dels equips professionals.

Un altre repte ha estat la coordinació entre intervencions, projectes i professionals de diferents àmbits per garantir respostes coherents i integrals, evitant duplicitats i reduint la sobreexposició de les persones als circuits d'atenció.

Finalment la incorporació de la realitat immersiva serà un repte formatiu i metodològic que creiem que tindrà un impacte positiu en un projecte consolidat, amb resultats contrastats i amb capacitat de generar impacte.

Elements innovadors que aporta la iniciativa

El projecte incorpora un sistema propi de mesura de la vulnerabilitat que permet identificar, des de l'inici de la intervenció, les diferents dimensions que impacten en la situació de cada persona i unitat familiar. A través de l'Índex de Vulnerabilitat, es realitza un seguiment continuat de l'evolució dels processos i dels resultats assolits, facilitant una intervenció més ajustada, objectivable i orientada a l'impacte. La identificació de les dimensions més afectades permet prioritzar necessitats i adaptar les actuacions a la realitat específica de cada persona i família.

Un altre element innovador és la participació activa de les persones ateses al llarg de tot el procés d'intervenció. Les persones participants intervenen en la identificació de necessitats i potencialitats, en la definició dels objectius de treball i en la valoració dels resultats assolits, reforçant la corresponsabilitat i la sostenibilitat dels processos de canvi.

El projecte incorpora també la realitat immersiva com a eina de suport terapèutic i de gestió emocional en contextos d'alta complexitat social. Aquesta metodologia facilita espais de regulació emocional i benestar, especialment útils en situacions d'estrès, ansietat i aïllament social.

Finalment, la coordinació entre projectes, serveis i professionals dins d'un mateix ecosistema d'intervenció permet millorar l'eficiència del programa, afavorint respostes més coherents, complementàries i adaptades a situacions de multivulnerabilitat. Alhora, el projecte incorpora activitats obertes als barris que contribueixen a normalitzar espais comunitaris, afavorir la participació social i promoure la creació de xarxes de suport.

Principals factors que permeten la transferència i replicabilitat

La transferència i replicabilitat de la iniciativa és possible gràcies a un model metodològic estructurat, amb eines i criteris d'intervenció definits que faciliten la seva aplicació en altres organitzacions i territoris.

Un dels principals elements és l'Índex de Vulnerabilitat, una eina pròpia que permet identificar les dimensions que requereixen més suport, orientar la intervenció i fer seguiment de l'evolució de cada persona o unitat familiar. Aquest sistema facilita la sistematització del coneixement i la transferència metodològica entre equips professionals.

La flexibilitat del projecte permet adaptar les actuacions a diferents perfils de població, nivells de vulnerabilitat i contextos territorials, mantenint una mateixa lògica d'intervenció.

El treball coordinat entre professionals, serveis i agents comunitaris és també un factor fàcilment reproduïble en altres ecosistemes socials. A més, el projecte incorpora una especial cura en el treball amb les xarxes formals i informals del territori,

promovent la vinculació amb recursos comunitaris i xarxes de suport de proximitat.

La participació activa de les persones ateses en el disseny i seguiment dels seus processos reforça l'autonomia i la corresponsabilitat.

Finalment, l'experiència de la Fundació IRES en la gestió de programes socials complexos reforça la viabilitat i adaptabilitat del model en altres contextos socials i territorials.